

озброєння, а й правильні політичні погляди, аби вести німецький корабель через потоки коаліцій" [7]. На жаль, до його поглядів мало хто прислухався. За Вільгельма II відбулося посилення країни і втручання в конфлікти, які Німеччини не стосувалися. Відбувалася переоцінка власних сил і недооцінка чужих. Трагедія останнього німецького імператора полягала у нерозумінні того, що він був не здатний до самодержавства, вірив у власне велике призначення і не хотів бачити поруч себе радників, а тим паче людей, які вели самостійну політику. Саме його ідеї світового панування призвели до вибуху Першої світової війни. Франція була слабка для того, аби самостійно воювати проти імперії, Англія навряд чи наважилася б на світову війну заради економічних вигод і витіснення конкурента, а Росія та Німеччина не мали між собою прямих протиріч. По суті, Німеччина підтримала Австро-Угорщину у роздмухуванні полум'я війни.

Канцлер Бюлов влучно висловився про політику і настрої Вільгельма II: "Часи, коли німець поступався одному сусідові сушею, а іншому – морем, залишаючи собі лише небо, де лише чиста теорія, минули... Ми вимагаємо і для себе "місця під сонцем"" [2]. Боротьба за місце "під сонцем" отримала свою квінтесенцію у Першій світовій війні, яка завершилась для Німецької імперії повним крахом [7].

Отже, концепція зовнішньополітичної діяльності Німеччини за Бісмарка зводилася до збереження рівноваги сил у Європі, аби не допустити формування союзів проти, власне, Німеччини. Її зміст становив сутність континентальної політики. З приходом до влади Вільгельма II відбулася еволюція зовнішньополітичних пріоритетів у бік переходу до світового панування, що призвело до утворення проти імперії та Троїстого союзу, що був нею сформований, військово-політичного блоку Антанта, суперечності між якими й породили глобальний військовий і геополітичний конфлікт – Першу світову війну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бобилева С. Й. Історія Німеччини з давніх часів до 1945 року / За ред. Н.Є. Бойцун. – Д.: РВВ ДНУ, 2003. – 528 с.
2. Всемирная история в 10-и томах. – Т. 7. – М., 1960. – 820 с.: ил.
3. История Германии: учебное пособие: в 3 т. / Под общ. ред. Б. Бонвеча, Ю. В. Галактионова. – М.: КДУ, 2008. – Т.2: От создания Германской империи до начала XXI в. – 672 с.: ил.
4. История дипломатии в 3 томах / Под ред. В.П. Потемкина. – М., 1945. – Т. 2. – 424 с.
5. История Европы. Т. 5. От французской революции конца XVIII века до первой мировой войны. – М.: Наука, 2000. – 667 с.: ил.
6. История России XIX – начала XX вв. Учебник для исторических факультетов университетов / Под ред. В.А.Федорова. – М.: Издательство ЗЕРЦАЛО, 1998. – 752 с.
7. Соколов Б. Германская империя: от Бисмарка до Гитлера. – М.: Изд-во Эксмо, 2003. – 480 с.

Пахомський Н.

Науковий керівник – Удич З. І.

ПОРТФОЛІО УЧНЯ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ

Портфоліо — це спосіб фіксування, накопичення та оцінки індивідуальних досягнень школяра протягом певного періоду навчання. Портфоліо належить до «аутентичного», тобто істинного, найбільш наближеного до реального оцінювання, до індивідуалізованої оцінки, зорієнтованої не лише на процес оцінювання, а й самооцінювання [1, с. 40].

У першому класі традиційно оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється без балів. Такий підхід обумовлений особливостями психологічної готовності до шкільного навчання і початком опанування навчальної діяльності молодшими школярами. Якщо робота не відповідає загальним критеріям вчитель зобов'язаний оцінити її низькими балами. З часом стимулююча функція оцінки згасає, більше того, перетворюється на чинник, який спричиняє тривожність, страх отримати низькі бали, невпевненість у собі. Таким чином оцінка гальмує розвиток навчальної діяльності. Тому у першому класі навчальну діяльність учнів оцінюють не вдаючись до балів [1, с. 35]. Такий же принцип використовується в оцінюванні учнів інклюзивних класів, оскільки вони потребують особливої уваги.

Загалом, портфоліо відрізняється від традиційних методів оцінювання тим, що забезпечує вчителя обґрунтованою інформацією про процес і результати діяльності учня в режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних можливостей та умінь здійснювати власні оцінні судження про результати власної діяльності. Найголовніша перевага портфоліо, порівняно з традиційними технологіями оцінювання полягає в тому, що воно характеризує якість навчання різнобічно і багатовимірно, з різних позицій: оцінки мислительної діяльності учня, його міждисциплінарних умінь, умінь висувати проблему, розв'язувати нестандартні завдання, знання навчальних предметів і опанування навичками, наполегливістю досягнення результату та ін.

Портфоліо допомагає вчителю: розкрити індивідуальні можливості дитини; стежити за динамікою навчальних досягнень учня за певний проміжок часу; визначити ефективність та відповідність індивідуального навчального плану можливостям дитини, відтак коригувати його; стежити за розвитком соціалізації та формуванням особистості учня; здійснювати зворотний зв'язок між дитиною, батьками, вчителем [3, с. 112].

Впровадження учнівського портфоліо у навчально-виховний процес дозволяє: формувати в учня відповідальність й самостійність у навчанні; розвивати вміння давати якісну оцінку результатів власного

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

навчання та діяльності; розвивати вміння аналізувати власні інтереси, схильності, потреби й співвідносити їх з наявними можливостями; формувати пізнавальні інтереси і готовність до самостійного пізнання; створювати ситуацію успіху, підвищувати самооцінку і впевненість у власних можливостях.

Залежно від конкретних цілей навчання добирається тип портфоліо: портфоліо документів; портфоліо досягнень; рефлексивний портфоліо [3, с. 110]. У школах Англії та Канади ефективно функціонують й інші типи портфоліо (Табл. 1) [1, с. 41; 2, с. 13].

Таблиця 1.

Учнівські портфоліо Англії та Канади

<i>Портфоліо</i>	<i>Англія</i>	<i>Портфоліо</i>	<i>Канада</i>
Портфоліо розвитку	Містить вибрані навчальні роботи, а також оцінку власних досягнень зроблених учнем. Такі матеріали допомагають вчителю спостерігати за здобутками учня, динамікою його досягнень впродовж навчального року. Дібрані матеріали учитель використовує для оцінки навчальної діяльності учня, для обговорення на батьківських зборах стану навчання учня, класу.	Робоче портфоліо	До його створення долучаються усі: вчитель, учень та батьки. Добираються як поточні роботи, так і зразки підсумкових робіт, методичні рекомендації, визначаються зміст і методи роботи.
Портфоліо навчального планування	Портфоліо, яке містить додаткову інформацію про клас. Це допомагає краще оцінити рівень навчальних можливостей дітей ще до початку навчання і відповідно до них планувати навчальний процес протягом року.	Показове портфоліо	Містить лише найкращі роботи учня і не включає поточних робіт. Учень сам формує таке портфоліо та вирішує, що у нього має ввійти.
Портфоліо підготовленості	Портфоліо є засобом визначення готовності школяра до випуску зі школи. Учні мають подати певну кількість здобутих матеріалів, які демонструють їхню компетентність у декількох предметних галузях.	Портфоліо, або облік	Містить контрольні (тестові) завдання і зразки робіт, запропоновані вчителем. Сюди входять роботи не відібрані учнем для показового порт фоліо.
Показовий портфоліо	Включає кращі учнівські роботи зібрані на певному етапі навчання які найповніше демонструють уміння і можливості учня. Наприклад, проекти і дослідження, художні роботи, природничо-наукові експерименти, досягнення в музичному мистецтві тощо.		

Портфоліо необхідно впроваджувати вже у початковій школі, оскільки воно сприяє формуванню саморефлексії навчальної діяльності, тобто відповідальності та самостійності навчання, участь в якісному оцінюванні результатів власного навчання. У дитини формуватиметься вміння аналізувати власні інтереси, схильності, потреби і співвідносити їх з наявними можливостями. Дослідниками доведено, що самостійна добірка матеріалів портфоліо породжує ситуацію успіху, призводить до підвищення самооцінки і впевненості у власних можливостях; окрім того вона розвиває пізнавальні інтереси і готовність до самостійного пізнання. Пропонуємо зміст портфоліо учня з особливими освітніми потребами початкового класу у таблиці 2.

Таблиця 2.

Зміст портфоліо учня інклюзивного класу початкової школи.

<i>Розділ</i>	<i>Зміст</i>
Титульний лист	Містить основну інформацію (прізвище, ім'я, по-батькові дитини; навчальний заклад, клас), контактну інформацію і фотографію учня. Добре коли для титульного листка фотографію добирає сама дитина. При цьому не слід наполягати на офіційності портрета. Нехай дитина покаже себе такою, якою себе уявляє і хоче щоб такою її бачили інші люди.

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Мій світ	Міститься будь-яка інформація, корисна і важлива для дитини. Можуть бути такі заголовки листків: <ul style="list-style-type: none"> • «Моє ім'я» — інформація про те, що означає ім'я, можна написати про знаменитих людей, які мають таке ж ім'я. • «Моя сім'я» — можна розповісти про кожного члена сім'ї або скласти невеличке оповідання про свою сім'ю. • «Моє місто (село)» — розповідь про рідне місто (село), його цікаві місця. Тут можна вмістити намальовану разом з дитиною схему маршруту від дому до школи. Важливо, щоб на ній були відмічені вуличний перехід, світлофори. • «Мої друзі» — фотографії друзів, інформація про їхні інтереси, захоплення. • «Мої захоплення» — невеличке оповідання, чим захоплюється дитина. Можна написати про заняття в спортивній секції, навчання в музичній школі або в інших навчальних закладах позашкільної освіти. • «Моя школа» — розповідь про школу і вчителів. • «Мої улюблені шкільні предмети» — невеличкі записи про улюблені шкільні предмети, які занотовуються, на зразок «мені подобається ..., тому що ...». Може бути листок з назвою «Шкільні предмети». У якому дитина може висловитися про кожний предмет, знайти в ньому щось важливе і необхідне для себе.
Моє навчання	У цьому розділі заголовки листків присвячені конкретному шкільному предмету. Учень наповнює цей розділ вдало написаними контрольними роботами, цікавими проектами, відгуками про прочитані книги, графіком зростання швидкості читання, творчими роботами.
Моя суспільна робота	Тут можна розповісти про доручення дитини. Дитина може брати участь у шкільному спектаклі, розповідати вірші на лінійці, виступати на ранку тощо. Оформляти цей розділ бажано з використанням фотографій і коротких повідомлень на зазначену тему.
Моя творчість	У цьому розділі дитина вміщує свої творчі роботи: малюнки, казки, вірші. Якщо виконана об'ємна робота (виріб), треба помістити її фотографію. Батькам необхідно надати повну свободу для виконання цього розділу. Якщо дитина брала участь у виставці або конкурсі, необхідно вказати інформацію про цей захід: назва, коли, де і ким проводився.
Мої враження	В початковій школі діти беруть активну участь в екскурсіях, відвідують музеї, театри. Після завершення екскурсії можна запропонувати творче завдання, виконання якого призведе до того, що дитина пригадає не лише зміст екскурсії, а й матиме можливість висловити власні враження.
Мої досягнення	Тут вміщуються грамоти, дипломи, листи з подяками, а також атестаційні відомості. У початковій школі не треба розділяти успіхи у навчанні (похвальний лист), і, наприклад, у спорті (диплом). Краще їх розміщувати не за значущістю, а, наприклад, в хронологічному порядку.
Відгуки і побажання	Це можуть бути відгуки вчителя. Наприклад «Брав активну участь у підготовці позакласного заходу», «Підготував стінгазету» тощо. Тут можуть бути рекомендації і побажання вчителя за результатами навчального року.
Роботи, якими я пишаюся	На початок навчального року треба уважно вивчити портфоліо, проаналізувати зібрані в ньому матеріали й у наступному класі їх поновити. Менш суттєві матеріали і документи можна покласти в окрему папку, а найцінніші помістити в спеціальному розділі «Роботи, якими я пишаюся».
Зміст	Перелік розділів.

Робота над портфоліо учня інклюзивного чи звичайного класу передбачає співпрацю вчителя та батьків. У першому класі допомога батьків має бути найповнішою, пізніше у міру дорослішання учня допомогу потрібно мінімізувати, та навчити самому складати портфоліо. В процесі роботи обов'язково відбувається процес осмислення власних досягнень, формування особистісного ставлення до отриманих результатів і усвідомлення власних можливостей [1, с. 45 - 47].

Портфоліо учня інклюзивного класу основної школи ставить перш за все перед собою мету оцінити схильності та задатки учня до того чи іншого напрямку науки, для конкурсного переведення його у профільний клас, для навчання у старшій школі. Зазвичай ця робота здійснюється психологом за допомогою профорієнтаційних тестів. Однак за недостатністю їх розробленості і ефективності це завдання здатне вирішити портфоліо.

Оцінювання матеріалів портфоліо здійснюється відповідно до завдань, на яких вони спрямовані, із залученням кількісних та якісних оцінок. Наприклад, для розв'язання проблеми пов'язаної з конкурсним відбором до профільних класів старшої школи можна запровадити інші види портфоліо (табл. 3) [1, с. 47 - 48].

Види портфоліо учня з особливими освітніми потребами старшої школи

Вид	Зміст
«Портфоліо документів»	Вміщує сертифіковані індивідуальні освітні досягнення: навчальні досягнення з конкретних предметів (за четверть, навчальний рік), сертифікати, свідоцтва, грамоти. Кожен з цих компонентів повинен мати заздалегідь визначену суму балів. Такий тип портфоліо, поряд з навчальними досягненнями, свідчить про рейтинг учня у класі, школі. Однак він не описує процесу індивідуального розвитку учня, різноманітність його творчої активності.
«Портфоліо робіт»	Містить зібрання різних творчих, проектних, дослідницьких робіт учня, а також основних форм і спрямувань його навчальної та творчої активності: участь у різних конкурсах, наукових конференціях, літніх таборах; творчі, спортивні, досягнення. Такий варіант портфоліо передбачає якісну оцінку, наприклад, за параметрами повноти, різноманітності, та переконливості матеріалів, якості робіт, спрямованості на вибраний профіль навчання. Якісна оцінка портфоліо має доповнюватися результатами підсумкової атестації.
«Портфоліо відгуків»	Містить характеристики на учня, які охоплюють різні види його діяльності. Вони можуть надаватися учителями, батьками, однокласниками, працівниками системи позашкільної освіти та ін. Портфоліо вміщує письмовий аналіз різних видів власної діяльності та результати у вигляді: текстів висновків, рецензій, відгуків, резюме, рекомендованих листів тощо. Така форма портфоліо розвиває механізми самооцінки учня, підвищує рівень усвідомленості процесів, пов'язаних з навчанням і вибором профільного навчання.

Таким чином, портфоліо як засіб оцінювання особистих досягнень учнів і стимулювання його розвитку відіграє важливу роль у впровадженні інклюзивного навчання. Оскільки акумулює усю інформацію про учня із особливими освітніми потребами, його досягнення, визначає шляхи взаємодії із ним, осіб, які є корисними в організації інклюзивного навчально-виховного середовища. Нажаль наше дослідження презентує розробки портфоліо учнів молодших та старших класів. Нам не вдалося віднайти рекомендації чи опис досвіду застосування портфоліо у середніх класах. Подальше наше дослідження вбачаємо саме у розв'язанні даного завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук. (метод. посіб. / Т. В. Сак. –К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 168 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
2. Роджер П'єранджело, Джордж А. Джуліані. Оцінювання у спеціальній освіті. Практичний підхід // Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук.-метод. посіб. / Т. В. Сак. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 168 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Основи інклюзивної освіти: Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А. А. – К: «А. С. К.», 2012. – 308 с.

Логойда М.

Науковий керівник – доц. Валіон О. П.

ВПЛИВ ЦЕРКВИ НА ОСВІТУ У ФРАНЦІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

Сучасні політичні і культурні процеси в європейських державах активізують інтерес дослідників до стану освіти, її ролі у суспільному житті. Нині інтеграційні процеси ставлять перед нею нові вимоги узагальнення позитивного досвіду, накопиченого європейськими народами. Це дасть змогу скористатися перевагами розмаїття культури, традицій навчання і викладання, підвищити якість освіти, забезпечити молодь новітніми спеціальностями. Чимало ідей та принципів сучасної школи мають глибокі історичні корені. Досвід кожної конкретної країни безцінний. Це стосується і Франції. Дослідження французької освіти другої половини ХІХ ст. становить особливий інтерес. Разом з тим у сучасних умовах зростає роль церкви як носія духовності у суспільстві. Із середини ХІХ ст. без участі церкви було практично неможливо вирішувати завдання суспільного розвитку, в тому числі у галузі освіти і вихованні учнівської молоді. Церква тоді здійснювала значний вплив на стан освіти у Франції. Система освіти відображає одну з найважливіших сфер життя французького суспільства, духовний процес формування нового світогляду. Це посилює актуальність даної наукової проблеми.

Мета роботи полягає у проведенні об'єктивного аналізу умов та особливостей розвитку початкової, середньої та вищої освіти Франції другої половини ХІХ ст., впливу церкви на її розвиток відповідно вимогам, сформованим новим укладом життя. Реалізація цієї мети передбачає вирішення низки конкретних, взаємозумовлених завдань:

- виявити ступінь наукової розробки обраної теми в історичній літературі;